Vejdirektoratet

Indholdsfortegnelse

Indledning ... 2
Vejledning om anvendelse af Webtilbud ... 3
Opret nyt udbud ... 3
Tilknytning af brugere til udbud ... 4
Generelt om opbygning af tilbudslister: ... 5
Valg af poster ... 6
Nye poster eller projektspecifikke poster (900-poster) ... 8
Indtast mængder ... 9
Fra TBL i Webtilbud til TBL i excel ... 11
Tillægsposter/ fiktive mængder ... 15
Fra TAG i Webtilbud til TAG i Word ... 17
Revision af TBL ... 18
Hjælp ... 19
Vejledning om brug af poster ... 20
Projektspecifikke poster / 900-poster ... 20
Vejledning om formulering af TAG-tekster ... 21
1. Indledning ... 21
1.1 Hvor svært kan det være at skrive en TAG ... 21
1.2 Formålet med en TAG ... 21
2. Grundlaget ... 21
2.1 Tilbudslisten (TBL) ... 21
2.2 Vejdirektoratets paradigme for TAG (TAG side 1) ... 22
3. Generelle bestemmelser på flere niveauer ... 22
4. Strukturen for en TAG-tekst ... 23
5. Gode vaner for TAG-skrivning ... 23
5.1 TAG'en skal skrives så kort og præcis som mulig ... 23
5.2 Poster i TAG'en skal hedde nøjagtig det samme som i TBL'en ... 24
5.3 Er de generelle afsnit ikke dækkende, så skriv ikke FOR detaljeret ... 24
5.4 I TAG skal kun skrives TAG-stof og ikke fx SAB-stof ... 24
5.5 Identiske TAG-tekster for relaterede poster, skal slås sammen i én beskrivelse ... 25
Hvis de samme bestemmelser gælder for flere underposter, så slå TAG-teksten sammen. ... 25
Eksemplet herunder, viser hvorledes man IKKE skal gøre: ... 25
5.6 Hvis du bruger et paradigme ... 26
6. Tillægspriser ... 26
7. Variationsprocenter ... 26
7.1 Indenfor de fastsatte variationsgrænser ... 27
7.2 Udenfor de fastsatte variationsgrænser ... 27
Bilag 1 Forslag til TAG Generelt, hvis man ikke er Vejdirektoratet ... 29
0 Generelt ... 29

Vejdirektoratet
Thomas Helsteds Vej 11
Postboks 529
8660 Skanderborg

Telefon +45 7244 3333
vd@vd.dk
vejdirektoratet.dk

SE 60729018
EAN 5798000893450

Transportministeriet

Vejdirektoratet

Vejledning om Webtilbud

Indledning

Denne brugervejledning er delt i tre hovedafsnit.

Det første afsnit omhandler anvendelse af programmet. Her gives der vejledning i de enkelte funktioner på skærmbillederne. Det gennemgås, hvordan man opretter sit udbud, tilføjer poster, indtaster mængder og herefter får det ud som færdige udbudsdokumenter – en tilbudsliste (TBL) i excel-format og tilbuds- og afregningsgrundlag (TAG) som word-dokument.

Det andet afsnit giver vejledning i en hensigtsmæssig opbygning af tilbudslisten. Hvornår skal man vælge en post fra bruttolisten, og hvornår giver det mening at oprette en udbudsspecifik post?

Tredje afsnit beskriver, hvordan man formulerer en god og dækkende TAG-tekst, og hvilke muligheder man har for selv at præge de allerede skrevne TAG-tekster.

Vejdirektoratet

Vejledning om anvendelse af Webtilbud

Opret nyt udbud

Når man har åbnet Webtilbud og tastet sit password, klikker man på ”udbud” og bagefter ”opret nyt udbud”

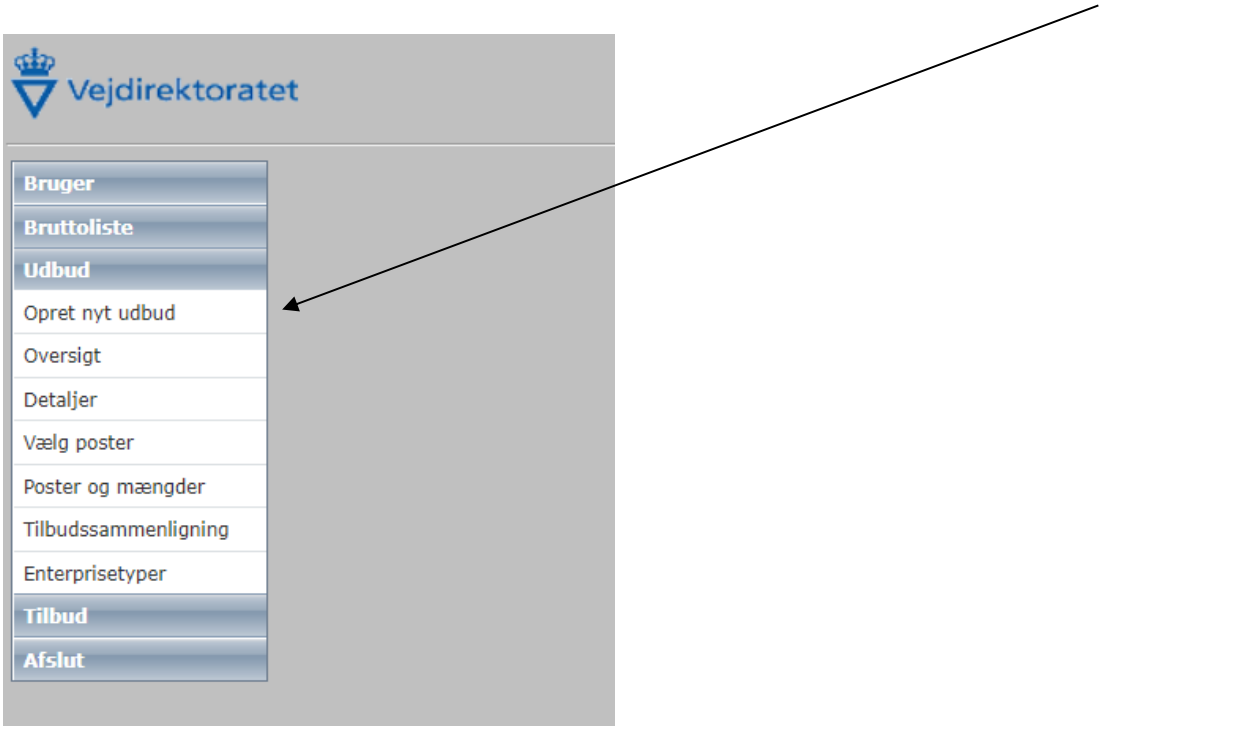

Nu ser skærmbilledet ud som nedenfor:

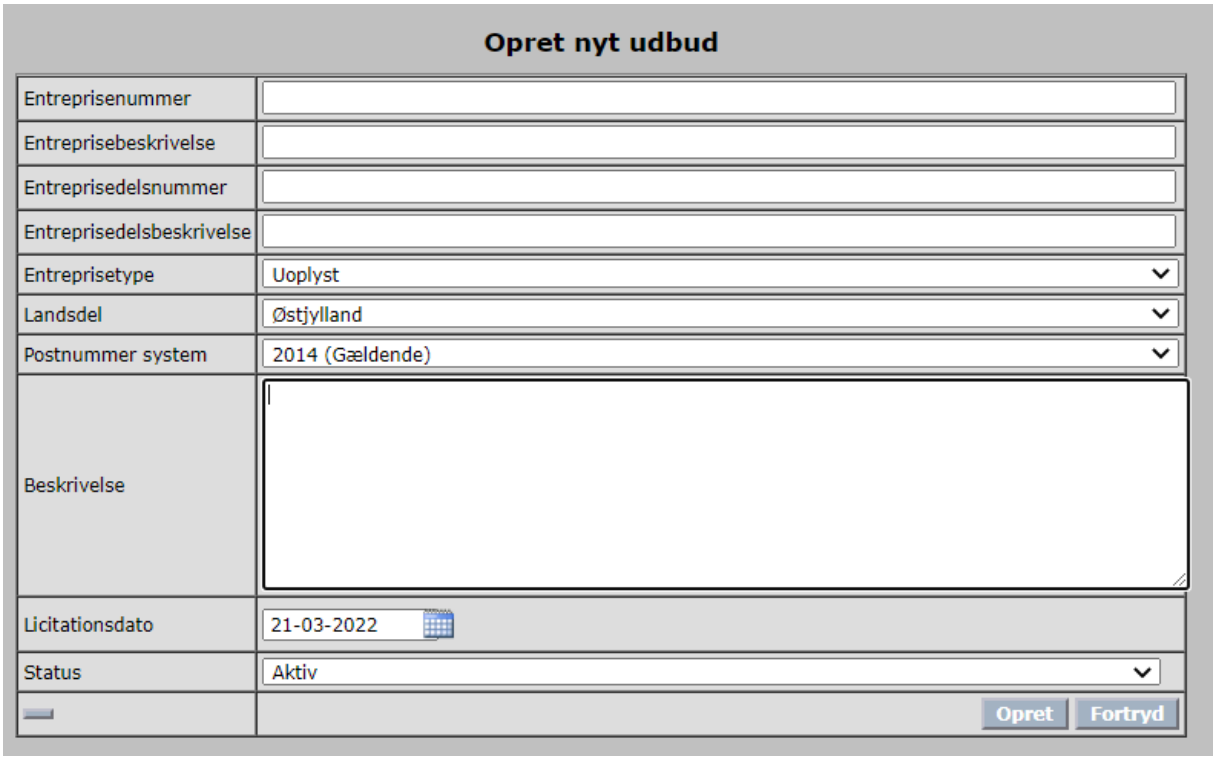

- **Entreprisenummer**: Det unikke nummer, som tildeles alle entrepriser. F.eks. 6620.200 eller H142.20. Nummeret må kun indeholde tal og enkelte store bogstaver. (max. 20 karakterer)
- **Entreprisebeskrivelse**: tekstbeskrivelse af entreprisen (max. 50 karakterer)
- **Entreprisedelsnummer**: Hvis der er flere entreprisedele i samme entreprise (f.eks. 2 broer med i en jordentreprise) angives entreprisedelsnummeret som består af entreprisenummeret efterfulgt af endnu et nummer. F.eks. 6620.200.105 (=bro 105) (max. 20 karakterer)
- **Entreprisedelsbeskrivelse**: tekstbeskrivelse af entreprisedelen (max. 50 karakterer)
- **Entreprisetype**: Vælges fra listen (for mindre anlæg vælges entreprisetyper der starter med MA – for større anlæg vælges entreprisetyper der starter med SA)
- **Landsdel**: kan vælges fra listen
- **Postnummersystem**: Er default sat til ”2014 (gældende)”. Må ikke ændres.
- **Beskrivelse**: Her kan der angives yderligere beskrivende tekst.
- **Licitationsdato**: Her kan licitationsdatoen anføres.
- **Status**: ”aktiv”

Tilknytning af brugere til udbud

Herefter skal man angive hvilke personer der skal gives adgang til udbuddet:

Dette gøres her:

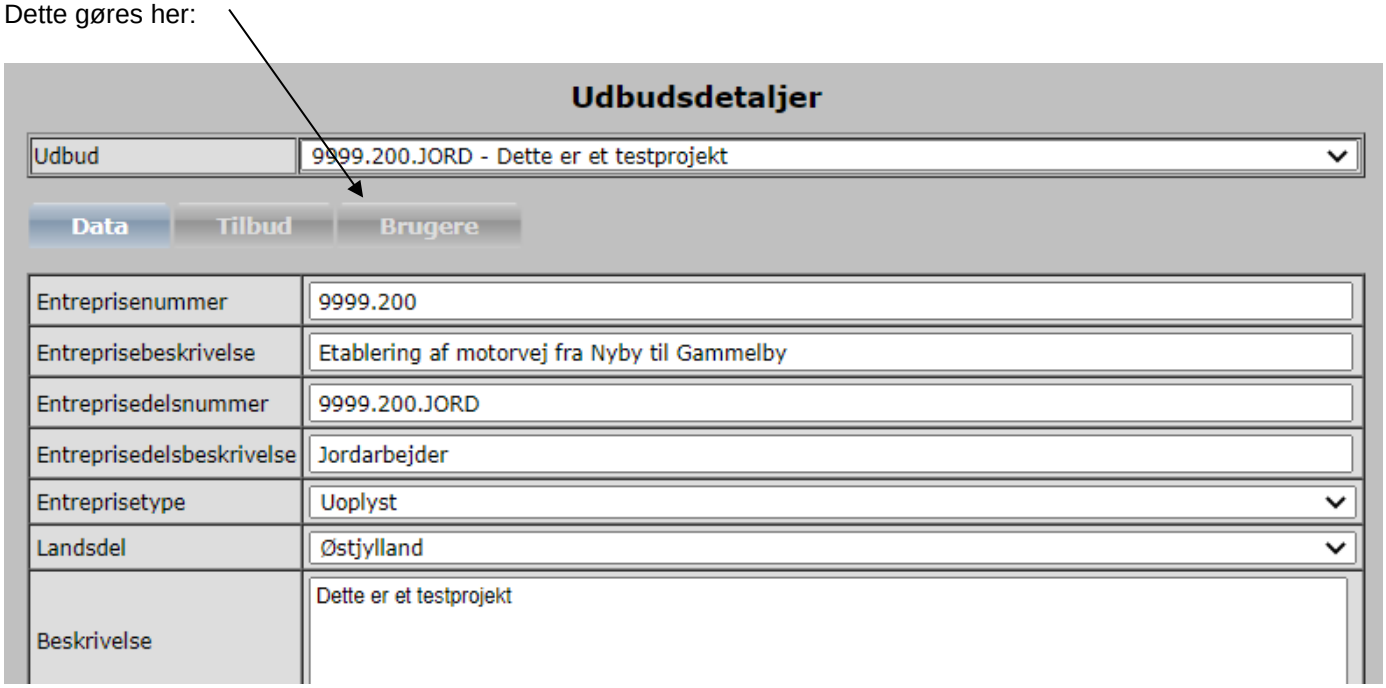

Her kan man så vælge, hvilke brugere der har adgang ved hjælp af pilene forneden:

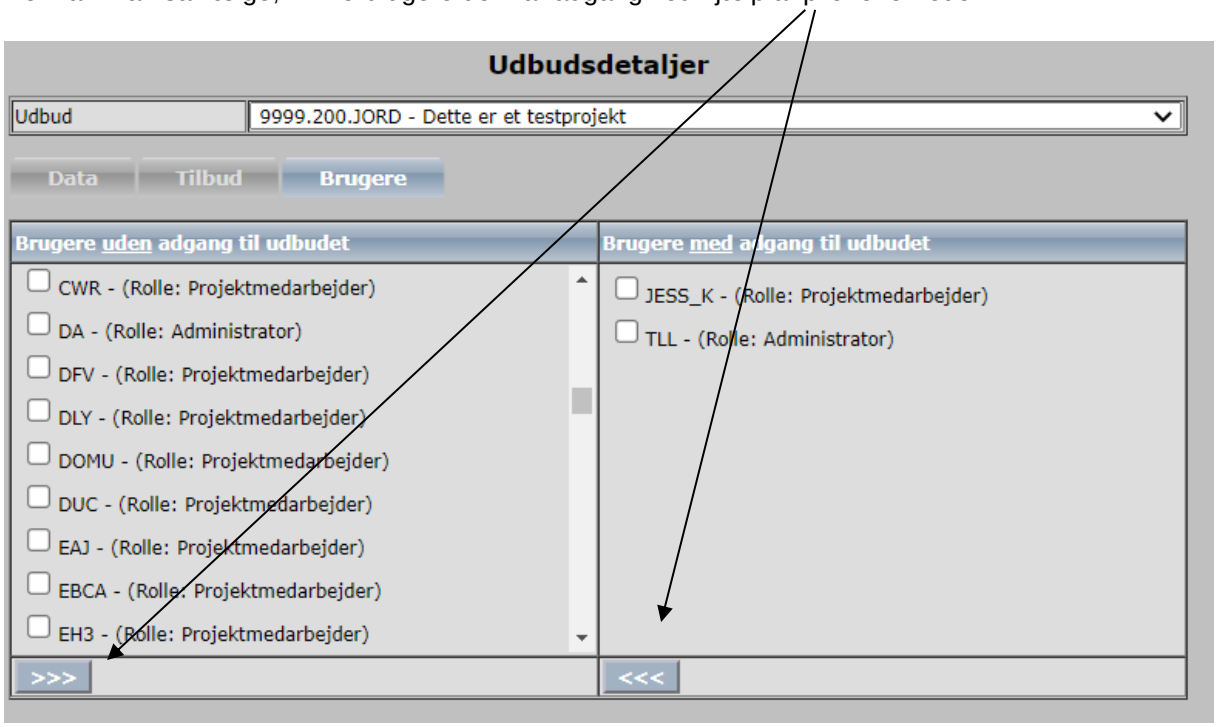

Projektmedarbejdere fra de forskellige fagområder i entreprisen kan gives adgang til udbuddet.

Når brugerne er valgt, klikkes på ”Data” igen, hvorefter man kan trykke på ”Opret” for at oprette udbuddet.

Flere brugere kan tilknyttes den enkelte tilbudsliste efter tilbudslisten er oprettet.

Generelt om opbygning af tilbudslister:

I entrepriser, hvor der indgår broer, oprettes særskilt udbud og tilbudsliste for hver enkelt bro. Dette gælder også ved kombinerede entrepriser, hvor der f.eks. indgår både jord- og belægningsarbejder samt broer.

Fiktive mængder skal fremgå af de enkelte tilbudslister i form af et foranstillet 10-tal før hovedpostnummeret – se nærmere i afsnit 4.

En entreprise (i dette tilfælde som eksempel entreprise 6090.200) skal navngives således:

Entreprise	Entreprisebeskri-velse	Entreprisedelsnummer	Entreprisedelsbeskrivelse
6090.200	Vej og bro Syd	6090.200.JORD	Jordarbejder
6090.200	Vej og bro Syd	6090.200.100	Broarbejder Bro 100
6090.200	Vej og bro Syd	6090.200.105	Broarbejder Bro 105

Valg af poster

Nu kan man begynde at udvælge de poster, der skal være i udbuddet. Det gør man ved at trykke på ”Vælg poster”.

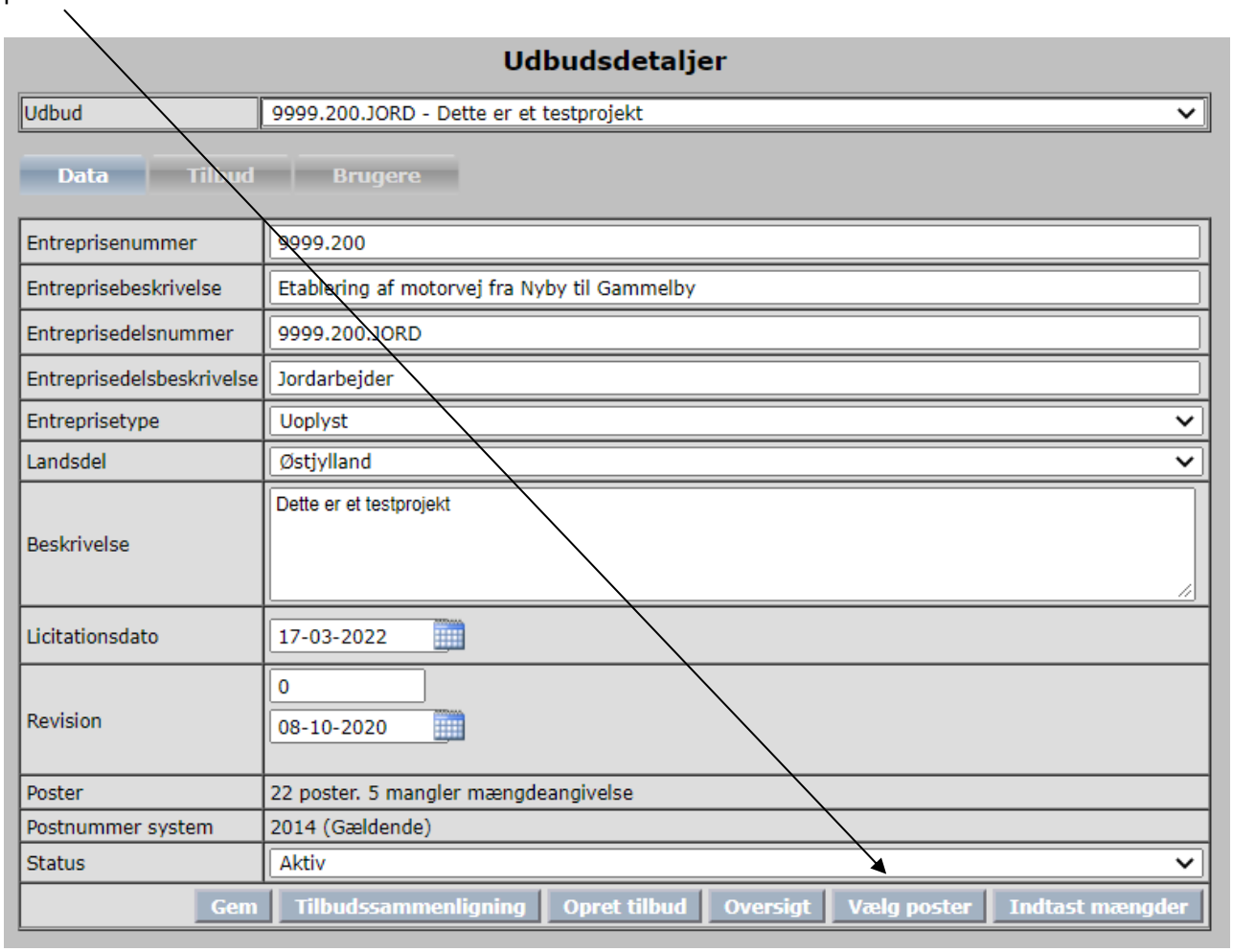

Hvorefter følgende skærmbillede kommer:

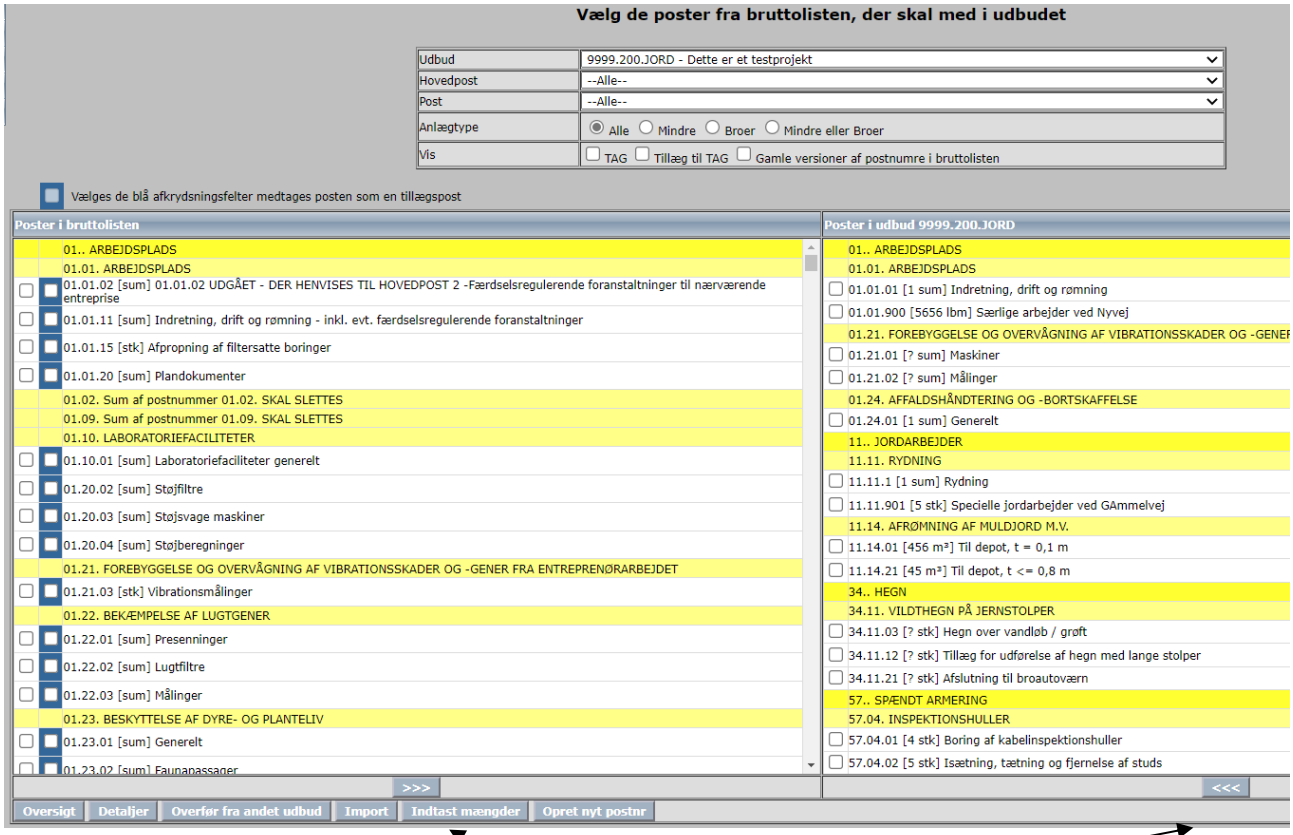

Man vælger de poster man skal bruge og trykker på pilene, så de valgte poster kommer over i feltet til højre. Vedrørende tillægsposter se afsnit 4.

Hvis man får en post for meget over i den højre spalte, kan man tage den tilbage ved at bruge pilene den anden vej.

I stedet for at vælge alle de poster man skal bruge, kan man trykke på knappen ”overfør fra andet udbud”. Herefter kan man så fra en liste vælge de udbud man selv har lavet tidligere (eller udbud andre har lavet, og som de har givet tilladelse til, at man skal kunne se). Dette betyder, at man får alle poster over i sit nyopretted udbud, og man er derfor nødt til at sortere i disse. Der kan være tilfælde hvor man skal have flere poster med eller hvor der er poster, der skal fjernes. Dette gøres på samme måde som nævnt ovenfor.

Knappen Import bruges til at importere mængder fra f.eks. Vejvand.

Vejdirektoratet

Nye poster eller projektspecifikke poster (900-poster)

Se eventuelt "Vejledning om brug af poster" nedenfor inden der oprettes 900-poster.

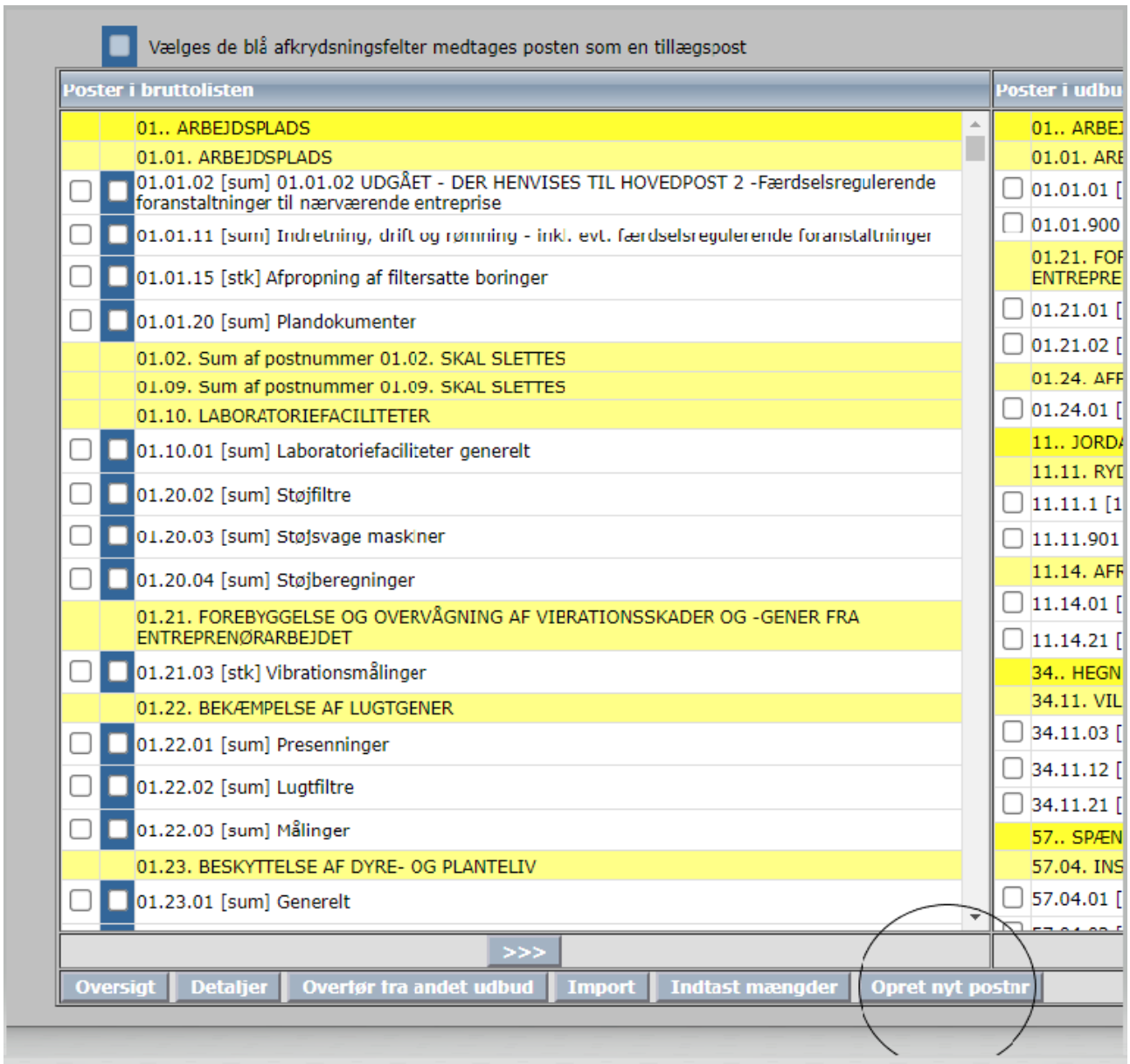

Herefter kommer man ind på følgende side:

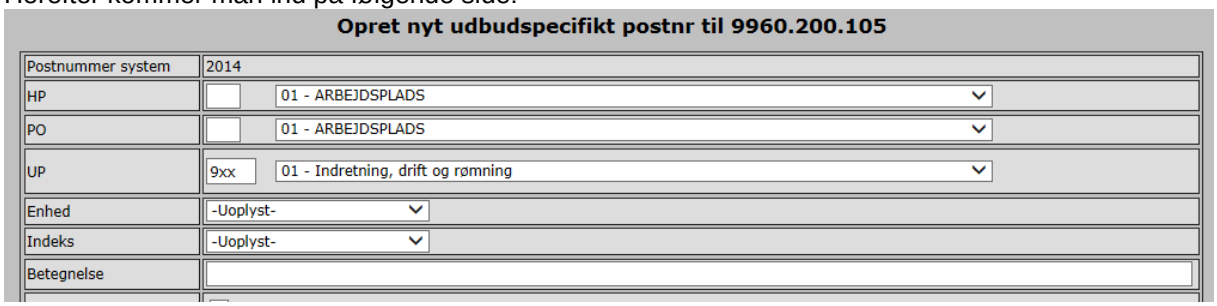

Her angives det ønskede UP-nummer samt beskrivelse og enhed. Bemærk at alle projektspecifikke poster skal nummeres fra 900 og opefter. Derved kan posterne identificeres i den færdige tilbudsliste. Posterne vil

kun komme med i det aktuelle udbud. Man kan derfor opleve, at det samme .900- nummer fremkommer i flere tilbudslister med forskellig beskrivelse.

Indeks anføres til A(Asfalt), B(Beton), E(El) , J(Jord) eller S(Stål) eller D (Drift).

OBS!
Udbudsspecifikke poster kan rettes/ slettes ved at gå ind i ”Bruttoliste” og ”Vis bruttoliste” i menuen til venstre på projektets forside:

Herefter vinger man af i ”Udbudsspecifikke poster” og finder derefter den relevante post i listen:

Den udbudsspecifikke post kan herefter redigeres eller slettes ved at bruges hhv. og .

Indtast mængder

Når man er færdig med at vælge poster, klikker man på ”indtast mængder” og får nedenstående skærmbillede:

11 poster mangler mængdeangivelse

HP	PO	UP	Betegnelse	Enhed	Mængde	Revision	
02			JORDARBEJDER			0	
02	11		RYDNING			0	
02	11	11	Rydning	sum		0	
02	13		OPBRYDNING M.V.			0	
02	13	8	Ubundene materialer, opbrydning og lægge i depot	m3		0	
02	13	29	Fjernelse af spærreflader m. v.	m2		0	
02	13	33	Asfaltskæring, t = 0,2-0,3 m	m		0	
02	13	44	Belægningssten, optage og lægge i depot	m2		0	
02	14		AFRØMNING AF MULDJORD M.V.			0	
02	14	1	Til depot, t=0,1m	m3		0	
02	20		BLØDBUNDSARBEJDER	-		0	
02	20	20	Afgravning og udsætning af blødbund	m3		0	
02	22		FRIKTIONSMATERIALER UDGRAVNING OG OPFYLDNING / LEVERING OG OPFYLDNING UNDER VANDSPEJL	-		0	
02	22	22	Flytteafstand 5000 - 6000 m	m3		0	
02	22	24	Flytteafstand 7000 - 8000 m	m3		0	

Gem | Fortryd | Detalier

Mængder indtastes i de grønne felter. Det er en fordel at bruge tabulator-tasten frem for Enter, da programmet gemmer hver gang man trykker Enter, og så kan det tage lang tid at taste alle mængderne. Husk dog at gemme undervejs.

Når man har indtastet mængderne, trykker man ”gem” og herefter bliver felterne hvide. Er der grønne felter tilbage, er det fordi der mangler at blive sat mængder ind, eller fordi de ikke er gemt.
Man kan også se ovenover listen, hvor der er angivet hvor mange poster der mangler mængdeangivelse.

Valg af poster og mængder kan ændres lige så ofte man har behov for indtil udbuddet er færdigt.

Generelt er der ikke noget i vejen for at flere arbejder på at udvikle et udbud samtidigt, når blot man har aftalt hvem der tager sig af hvad. Der bør kun risikere at miste indtastet information, hvis 2 personer trykker ”gem” på præcis samme tidspunkt.

Vejdirektoratet

Fra TBL i Webtilbud til TBL i excel

Når udbuddet er færdigt, skal man oprette tilbudslisten. Her er det vigtigt, at man har alle sine delentrepriser med i sit udbud

Først går man tilbage til udbudsoversigten.

Foroven er der et filter, hvor man skal angive det aktuelle udbuds entreprisenummer. I dette tilfælde hedder udbuddet 9999.200, og det har 4 entreprisedele. Derefter trykkes på knappen ”Filtrer”. Så får man vist alle de entreprisedele, som skal med i udbuddet.

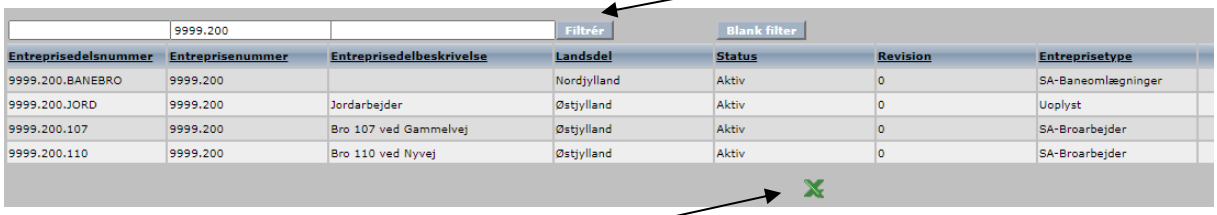

Entreprisedelsnummer	Entreprisenummer	Entreprisedelbeskrivelse	Landsdel	Status	Revision	Entreprisetype
9999.200.BANEBRO	9999.200		Nordjylland	Aktiv	0	SA-Baneomlægninger
9999.200.JORD	9999.200	Jordarbejder	Østjylland	Aktiv	0	Uoplyst
9999.200.107	9999.200	Bro 107 ved Gammelvej	Østjylland	Aktiv	0	SA-Broarbejder
9999.200.110	9999.200	Bro 110 ved Nyvej	Østjylland	Aktiv	0	SA-Broarbejder

Derefter trykker man på Excel-ikonet.

Der bliver nu dannet en Excel-fil indeholdende de enkelte entreprisedeles tilbudslister og dertil hørende samlesider. Desuden dannes faneblade med samleside 1 og 2. Når entreprenøren henter Excel-filen på Vejdirektoratets udbudsside på Internettet, kan han indtaste sine priser direkte i Excel-arkene, og tallene overføres direkte til samleside 1 og 2.

På de følgende sider vises nogle af de faneblade, der kommer ud af ovenstående entreprise 9999.200:

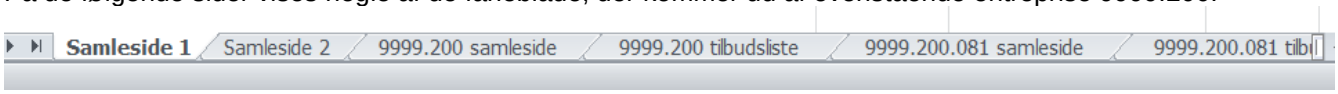

Vejdirektoratet

Samleside 1:

Tilbud

9999.200

Undertegnede tilbyder at udføre entreprisen på de i udbudsmaterialet beskrevne vilkår.

Samlet tilbudssum excl. moms (overført fra samleside) kr. 0.00

Entreprenørens eventuelle forbehold:

Tilbudsgiver erklærer ved sin underskrift af tilbuddet,

- at der ikke er afsagt endelig dom over virksomheden, og at virksomheden ikke har vedtaget bødeforlæg, for de i udbudsloven, § 135, stk. 1, omtalte grunde,
- at virksomhedens ubetalte, forfaldne gæld til det offentlige er på under 100.000 kr., jf. udbudsloven, § 135, stk. 3,
- at virksomheden ikke er omfattet af de i udbudslovens § 137, stk. 1, pkt. 2 nævnte situationer,
- at der i tilbuddet er taget hensyn til gældende forpligtigelser inden for det miljø-, social- og arbejdsretlige område, jf. udbudsloven, § 159, stk. 7
- at bemyndigelseserklæring og erklæring om solidarisk hæftelse, såfremt flere byder i forening, er vedlagt tilbuddet.

Tilbuddet er afgivet i henhold til udbudsmaterialet, herunder eventuelle rettelsesblade, på Vejdirektoratet.dk - Værktøjer - Udbudsportalen, på tilbudsdagen. Tilbudsgiveren har ansvaret for, at beregning af poster og tilbudssum er korrekt, uanset at Vejdirektoratet måtte have indsat formler i den TBL, der indgår i udbudsmaterialet. Enhedspriser skal angives med max. 2 decimaler.

Samleside 2:

Samleside

9999.200

Entreprisedel	Pris kr. excl. tillægsposter	Pris kr.
9999.200.BANEBRO	0,00	0,00
9999.200.JORD - Jordarbejder	0,00	0,00
9999.200.107 - Bro 107 ved Gammelvej	0,00	0,00
9999.200.110 - Bro 110 ved Nyvej	0,00	0,00
Sum før tillægsposter	0,00	
Samlet tilbudssum excl. moms		0,00

Samleside for TBL 9999.200.JORD:

Samleside

9999.200.JORD Rev. 0

Hovedpost		Beløb
01. ARBEJDSPLADS	kr	0,00
11. JORDARBEJDER	kr	0,00
34. HEGN	kr	0,00
57. SPÆNDT ARMERING	kr	0,00
Sum før tillægsposter	kr	0,00
Tillægsposter		
1001. ARBEJDSPLADS	kr	0,00
1035. BEPLANTNING	kr	0,00
I alt excl. moms.	kr	0,00

TBL for 9999.200.JORD:

Vejdirektoratet

HP	PO	UP	Betegnelse	Enhed	Mængde	Enhedspris	Pris kr.	Indeks
01			ARBEJDSPLADS					
01	01		ARBEJDSPLADS					
01	01	01	Indretning, drift og rømning	sum	1		0,00	J
01	01	900	Særlige arbejder ved Nyvej	lbm	5656		0,00	J
			Post 01.01 total				**0,00**	
01	21		FOREBYGGELSE OG OVERVÅGNING AF VIBRATIONSSKADER OG -GENER FRA ENTREPRENØRARBEJDET					
01	21	01	Maskiner	sum			0,00	J
01	21	02	Målinger	sum			0,00	J
			Post 01.21 total				**0,00**	
01	24		AFFALDSHÅNDTERING OG -BORTSKAFFELSE					
01	24	01	Generelt	sum	1		0,00	J
			Post 01.24 total				**0,00**	
			Hovedpost 01 total				**0,00**	
11			JORDARBEJDER					
11	11		RYDNING					
11	11	1	Rydning	sum	1		0,00	J
11	11	901	Specielle jordarbejder ved GAmmelvej	stk	5		0,00	J
			Post 11.11 total				**0,00**	
11	14		AFRØMNING AF MULDJORD M.V.					
11	14	01	Til depot, t = 0,1 m	m³	456		0,00	J
			Post 11.14 total				**0,00**	
			Hovedpost 11 total				**0,00**	
34			HEGN					
34	11		VILDTHEGN PÅ JERNSTOLPER					
34	11	03	Hegn over vandløb / grøft	stk			0,00	S
			Post 34.11 total				**0,00**	
			Hovedpost 34 total				**0,00**	
57			SPÆNDT ARMERING					
57	04		INSPEKTIONSHULLER					
57	04	01	Boring af kabelinspektionshuller	stk	4		0,00	S
57	04	02	Isætning, tætning og fjernelse af studs	stk	5		0,00	S
57	04	04	Traditionelt reinjektionsudstyr	stk x c	10		0,00	S
			Post 57.04 total				**0,00**	
			Hovedpost 57 total				**0,00**	
			Sum før tillægsposter				**0,00**	
			Tillægsposter					
1001			ARBEJDSPLADS					
1001	01		ARBEJDSPLADS					
1001	01	10	Sikring af fikspunkt	stk	54		0,00	J
			Post 1001.01 total				**0,00**	
1001	20		FOREBYGGELSE OG OVERVÅGNING AF					
1001	20	01	Støjafskærmning	sum	1		0,00	J
			Post 1001.20 total				**0,00**	
			Hovedpost 1001 total				**0,00**	
1035			BEPLANTNING					
1035	01		FORARBEJDE					
1035	01	02	Grubning	m2	6456		0,00	J
			Post 1035.01 total				**0,00**	
1035	02		PLANTNING					
1035	02	04	Levering og plantning af Sorbus intermedia	stk	456		0,00	J
			Post 1035.02 total				**0,00**	
			Hovedpost 1035 total				**0,00**	
			Total				**0,00**	

Vejdirektoratet

Tillægsposter/ fiktive mængder

Fiktive mængder angives i samme tilbudsliste som øvrige mængder. Dette gøres således:

Når der vælges poster fra bruttolisten til udbuddet, kan man samtidig vælge tillægsposter ved at vinge poster af i det blå felt nedenfor.

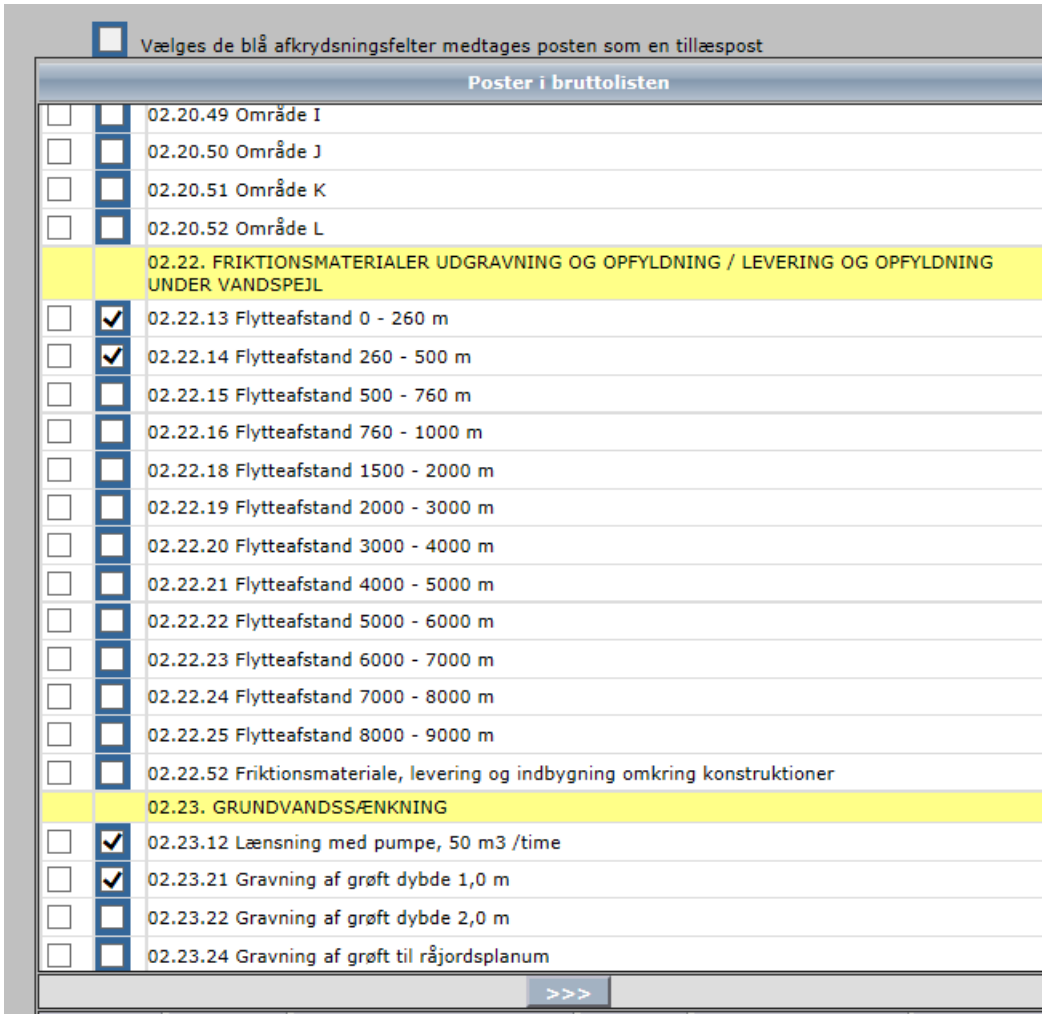

De valgte poster medtages herefter i tilbudslisten. Der er adderet 1000 til hovedpostnummeret, således at f.eks. post 05.01.02 nu bliver til 1005.01.02. Alle fiktive poster placeres derfor automatisk særskilt nederst på tilbudslisten.

1	57			SPÆNDT ARMERING					
2	57	04		INSPEKTIONSHULLER					
3	57	04	01	Boring af kabelinspektionshuller	stk	4		0,00	S
4	57	04	02	Isætning, tætning og fjernelse af studs	stk	5		0,00	S
5	57	04	03	Vakuuminjektionsudstyr	stk x d	10		0,00	S
6	57	04	04	Traditionelt reinjektionsudstyr	stk x d	10		0,00	S
7	57	04	06	Vakuuminjektion m. kunststof	stk	4		0,00	S
8				**Post 57.04 total**				**0,00**	
9				**Hovedpost 57 total**				**0,00**	
0				**Sum før tillægsposter**				**0,00**	
1				Tillægsposter					
2	1001			ARBEJDSPLADS					
3	1001	01		ARBEJDSPLADS					
4	1001	01	10	Sikring af fikspunkt	stk	54		0,00	J
5				**Post 1001.01 total**				**0,00**	
6	1001	20		FOREBYGGELSE OG OVERVÅGNING AF STØJGENER					
7	1001	20	01	Støjafskærmning	sum	1		0,00	J
8				**Post 1001.20 total**				**0,00**	
9				**Hovedpost 1001 total**				**0,00**	
0	1035			BEPLANTNING					
1	1035	01		FORARBEJDE					
2	1035	01	01	Fjernelse af uønsket beplantning	m2	6		0,00	J
3	1035	01	02	Grubning	m2	6456		0,00	J
4				**Post 1035.01 total**				**0,00**	
5	1035	02		PLANTNING					
6	1035	02	02	Levering og plantning af Tilia cordata	stk	456		0,00	J
7	1035	02	04	Levering og plantning af Sorbus intermedia	stk	456		0,00	J
8				**Post 1035.02 total**				**0,00**	
9				**Hovedpost 1035 total**				**0,00**	
0				**Total**				**0,00**	

Tillægsposterne bliver også summeret særskilt.

Samleside

9999.200.JORD Rev. 0

Hovedpost		Beløb
01. ARBEJDSPLADS	kr	0,00
11. JORDARBEJDER	kr	0,00
34. HEGN	kr	0,00
57. SPÆNDT ARMERING	kr	0,00
Sum før tillægsposter	kr	0,00
Tillægsposter		
1001. ARBEJDSPLADS	kr	0,00
1035. BEPLANTNING	kr	0,00
I alt excl. moms.	kr	0,00

Fra TAG i Webtilbud til TAG i Word

Når udbuddet er færdigt, udskriver man sine TAG-takster til en Word-fil. Word-dokumentet starter med en generel del omkring TAG-tekster (TAG side 1), efterfulgt af de specifikke TAG-tekster tilhørende de enkelte hovedposter, poster eller underposter.

Der er indsat en hel del faste TAG-tekster til TBL-posterne. Disse TAG-tekster skal betragtes som paradigmetekst og må ikke slettes.

De faste TAG-tekster vises ved at trykke på knappen TAG:

Der vil derefter blive vist TAG-tekster for alle de poster der er valgt til det pågældende udbud.

Læg mærke til, at der for visse poster er lagt op til at posten specificeres yderligere ved tilføjelse af en tekst i "Tillæg til TAG" – f.eks. hvilken arbejdsbredde, w, et autoværn skal have. Husk derfor altid at trykke på "Tillæg til TAG".

Ved opsætning af den endelige TAG vinges der af i TAG og Tillæg til TAG:

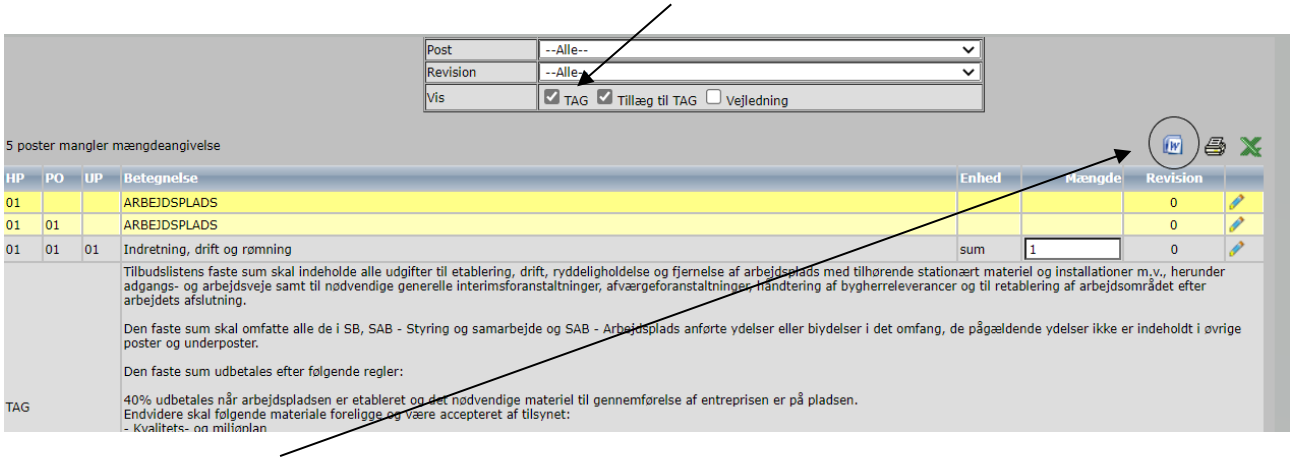

Der kommer nu et Word-symbol. Tryk på dette og gem din TAG sammen med de øvrige udbudsdokumenter til viderebearbejdelse.

Man bør ikke ændre i de TAG-tekster, som kommer automatisk med fra Webtilbud, medmindre det er nødvendigt, men det vigtigste er dog, at TAG-teksterne er dækkende.

Vejdirektoratet

Revision af TBL

Hvis der skal laves en revision af tilbudslisten pga. udsendelse af rettelsesblad, skal der gøres følgende i Webtilbud:

På skærmbilledet med udbudsdetaljer ændres status til ”aktiv” og feltet med revision til ”1”:

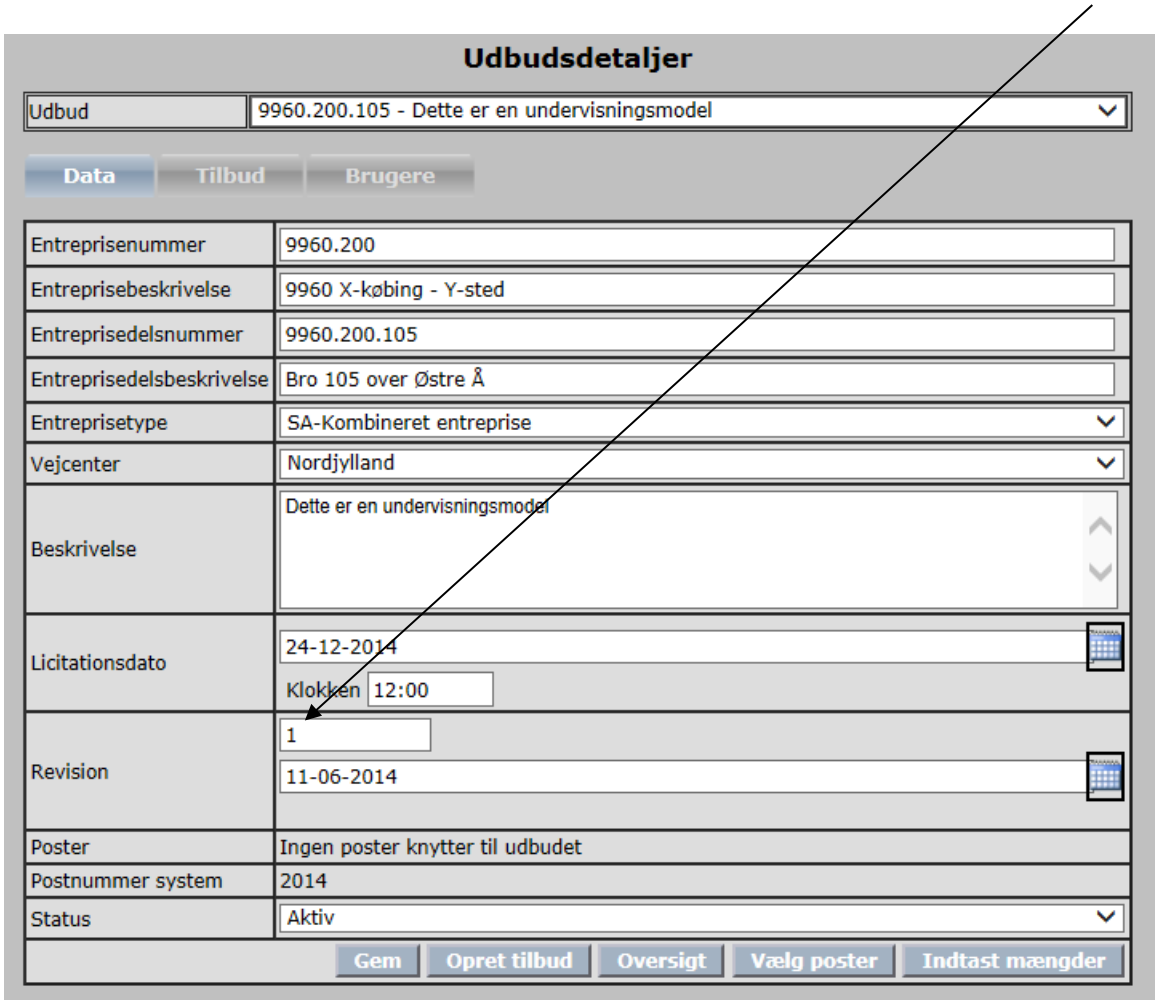

Herefter trykkes på Gem.

Herefter kan der vælges poster og mængder ligesom normalt.

Herefter fortsættes som beskrevet under afsnit 3 ang. filtrering osv. Revisionsnummer angives automatisk i sidehovedet på alle de endelige Excel-sider.

Vejdirektoratet

Hjælp

Denne vejledning ligger under det blå spørgsmålstegn øverst på alle sider i Webtilbud.

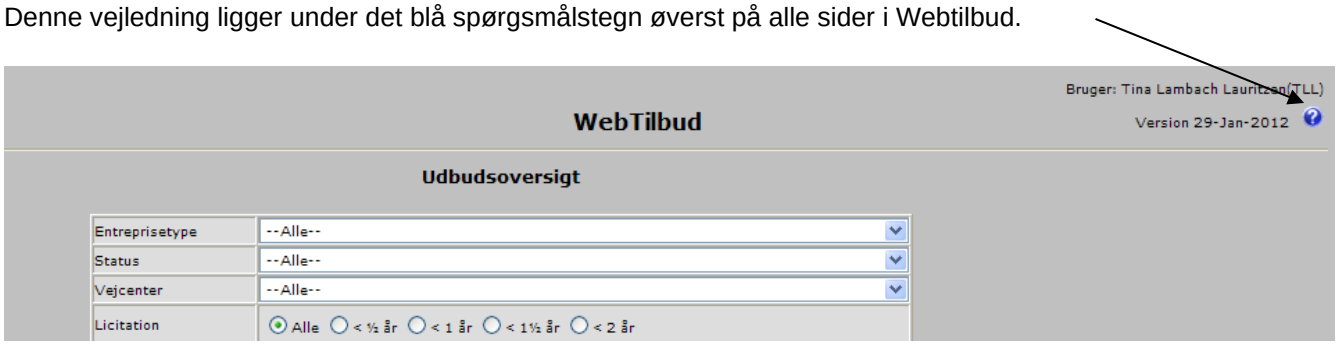

Ellers er man altid velkommen til at kontakte en af administratorerne pr. mail:

Heidi Flansmose Junker, hjfl@vd.dk
Morten Lysemose, mly@vd.dk
Torsten Gosti-Jensen, tgj@vd.dk

Vejdirektoratet

Vejledning om brug af poster

Projektspecifikke poster / 900-poster

Hvis der er behov for poster, der ikke findes i bruttolisten, har man 2 muligheder:

1. Hvis man synes, at der mangler poster i bruttolisten, kan man kontakte en af administratorerne, hvorefter det vurderes om der er behov for at oprette nye poster eller om der er en eksisterende post, som kan anvendes. Ved henvendelse ang. oprettelse af nye poster, bedes man komme med forslag til overskrift, enhed samt placering.

2. Hvis man mangler en meget projektspecifik post, har man mulighed for at oprette en ny underpost specielt til det pågældende udbud under ”Opret nyt postnr.” Se: ”vejledning om anvendelse af Web-tilbud”.

Der gøres dog kraftigt opmærksom på, at projektspecifikke poster (900-poster) kun skal anvendes, hvor andre muligheder ikke forefindes. I stedet for at lave projektspecifikke poster der indeholder f.eks et stednavn, anbefales det at samle mængderne i et skema og herefter overføre summen til den relevante eksisterende post. Eller man kan i tillæg til TAG eller SAB tilføje projektspecifik beskrivelse.

Link til skemaer- og værktøjer fremgår af de hovedposter, hvor der er udarbejdet paradigmer. F.eks. masse-kurve, belægningsskemaer, m.fl.

Bemærk, at brugere kun kan oprette underposter. Nye hovedposter og poster kan kun oprettes af administratorerne.

Vejdirektoratet

Vejledning om formulering af TAG-tekster

1. Indledning

1.1 Hvor svært kan det være at skrive en TAG

Egentlig burde det være lige til at skrive en TAG, når man nu har tilbudslisten (TBL) som grundlag.
Men det er det ikke. Der er meget stor forskel på, hvordan TAG'erne på de forskellige projekter er skrevet.
Det er der i og for sig ikke noget galt i, men TAG'en skal være komplet, éntydig og sammenhængende, og desuden klar og overskuelig, hvilket ikke altid er tilfældet.
Særlig svært bliver det, hvis det drejer sig om en TAG til et større og multidisciplinært projekt, hvor der er flere forskellige rådgivere inde over. Her er det særlig vigtigt at få aftalt hvorledes TAG teksten skal struktureres og skrives således at TAG fremtræder ens, og med samme detaljeringsniveau uanset hvilket fagområde man læser om.

1.2 Formålet med en TAG

Som man kan læse nedenfor i Vejdirektoratets paradigme for en TAG, er formålet med en TAG at:

- ”angive generelle forudsætninger for fastsættelse af mængder i tilbudslisten (TBL) samt almindelige og specielle bestemmelser vedrørende omfanget af ydelser under de enkelte hovedposter, poster og underposter.”

Årsagen til at man angiver disse generelle forudsætninger samt almindelige og specielle bestemmelser for, hvad tilbudslistens poster skal indeholde, er **først og fremmest** at give entreprenøren den nødvendige information for at kunne prissætte de enkelte ydelser korrekt.
Dernæst er det for at beskytte bygherren mod økonomiske krav. Billedlig talt fungerer TAG’en - ligesom den resterende del af udbudsmaterialet - som en firewall, der skal beskytte bygherren mod økonomiske ”hackerangreb”.

Så en godt skrevet TAG:

1. gør det muligt for entreprenøren at prissætte ydelserne i sit tilbud korrekt
2. giver et klart og entydigt grundlag for afregning af arbejderne
3. er helt afgørende for bygherrens mulighed for at kunne styre økonomien, da entreprenørens grundlag for at fremsætte (retmæssige) krav vil være væsentligt reduceret

2. Grundlaget

2.1 Tilbudslisten (TBL)

Der er to forskellige dokumenter, der udgør grundlaget for en TAG:

- den konkrete tilbudsliste, der er udarbejdet for projektet
- et paradigme, der indeholder både struktur og grundlæggende indhold

En tilbudsliste er opdelt i to: (1) den egentlige tilbudsliste med samtlige de ydelser, der indgår i projektet og som derfor skal afregnes og (2) en tilbudsliste med ydelser med såkaldte fiktive mængder, der ikke forekommer i det udbudte projekt, men som kan blive aktuelle under udførelsen. Det vil typisk være mand- og maskintimer, ydelser i forbindelse med vandlænsning mv. som man gerne vil have entreprenøren til at give tilbud på.
Der er normalt to forhold, der kendetegner tilbudslisten for tillægsarbejder:

- at det samlede beløb for tillægsarbejderne indgår i selve tilbuddet - dvs. at priserne er konkurrenceudsatte - men at beløbet ikke indgår i den sum, der skrives kontrakt på (tilbudslistens priser er således gældende under udførelsen, men entreprenøren skal ikke stille sikkerhed for det beløb, som tillægsarbejderne udgør)
- da det er svært at vurdere, hvor mange timer af den ene og den anden slags man får brug for, er variationsprocenten ofte -100/+300 % (mod normalt blot +/-100 % i henhold til AB 18)

2.2 Vejdirektoratets paradigme for TAG (TAG side 1)

Tilbuds- og afregningsgrundlag (TAG)

Generelt

Tilbuds- og afregningsgrundlaget (TAG) angiver generelle forudsætninger for fastsættelse af mængder i tilbudslisten (TBL) samt almindelige og specielle bestemmelser vedrørende omfanget af ydelser under de enkelte hovedposter, poster og underposter.

Alle mængder er fastsat som teoretiske geometriske mængder (fast mål uden spild) i henhold til beskrivelser og tegninger, medmindre andet er defineret under den enkelte post henholdsvis underpost.

Mængdeændringer jf. AB 18 ad § 24 og SB ad § 24 bestemmes efter de samme principper, som er anvendt ved udregning af tilbudslistens mængder.

Priserne under de enkelte poster henholdsvis underposter skal omfatte samtlige ydelser til det pågældende arbejde, herunder de i SAB og AAB foreskrevne prøver, kontrolmålinger og dokumentationer, beregninger m.v. samt spild og eventuelle mermængder udover de teoretiske, samt alle for entreprisens gennemførelse nødvendige biydelser, herunder eventuelle tillæg for udførelse udenfor normal arbejdstid samt årstidsbestemte foranstaltninger.

Mængdefastsættelse og afregningsmængder

Hvor ydelsen fastsættes ved en mængde, skal afregningsmængden fastsættes ved opmåling af det faktisk udførte arbejde i forbindelse med arbejdets udførelse. Såfremt dokumentationsgrundlaget for fastsættelse af afregningsmængden fjernes under udførelsen af arbejdet, skal mængden fastsættes af såvel entreprenøren som tilsynet før arbejdet igangsættes. I modsat fald fastsætter tilsynet alene grundlaget.

Tilsvarende gælder for arbejder, der tildækkes og ikke er synlige i det færdige anlæg.

TILBUDSLISTENS POSTER

Nedenfor angives specielle bestemmelser vedrørende mængdefastsættelser og ydelsesomfang for tilbudslistens enkelte hovedposter, poster og underposter. De angivne numre refererer til tilbudslistens postnumre.

Vejdirektoratets TAG-paradigme og i det hele taget Vejdirektoratets måde at opbygge et udbudsmateriale på, herunder opdeling af tilbudslisten (TBL) i Hovedpost (HP) - Post (PO) - Underpost (UP) skal altid anvendes - som vist i eksemplet herunder:

3. Generelle bestemmelser på flere niveauer

I Vejdirektoratets TAG, er der - foruden ovenstående TAG Generelt - også nogle generelle fagspecifikke TAG'er på hovedpost-niveau. Ikke for alle afsnittene i SAB'en, men typisk for hovedposterne for Afvandingsarbejder, Asfaltarbejder og Tillægsarbejder. Eksempel på generel fagspecifik bestemmelse på hovedpostniveau:

Tilsvarende kan der på post-niveau være nogle generelle TAG-bestemmelser for de efterfølgende underposter. Eksempel på generel bestemmelse på post-niveau:

Når du skriver TAG-teksten for en post eller underpost, skal du derfor huske at tjekke BÅDE hvad der står i TAG Generelt OG i en eventuel generel fagspecifik TAG på hovedpost-niveau OG i en eventuel TAG på post-niveau.

Alt sammen så du ikke kommer til at gentage noget, der allerede er beskrevet i højere rangerende TAG-bestemmelser eller uforvarende kommer til at skrive noget, der er uoverensstemmende med disse.

Fordelen er desuden, at du kun skal skrive det ét sted, og at der dermed er større fokus på det specielle for de enkelte underposter.

4. Strukturen for en TAG-tekst

En TAG-tekst skal normalt skrives i overensstemmelse med nedenstående struktur: Ydelse - Afregningsmængde - Variationsprocent (du skal ikke nødvendigvis skrive overskrifterne for de enkelte emner, blot skrive om de enkelte emner - men **kun** hvis der er noget væsentligt at skrive om).

Ydelse

Her skal du beskrive konkret hvilke ydelser, enhedsprisen / den faste sum skal omfatte.

Afregningsmængde

Gælder der særlige forhold vedr. afregningsmængden i forhold til TAG Generelt, skal du skrive det her. Et eksempel:

"For ABB-laget lægges 0,10 m til den teoretiske kørebanebredde (dog kun hvor asfalten ikke støder op mod en fast belægning)".

Variationsprocent

Af AB 18 § 24 om "Ændringer i arbejdet" fremgår det af stk. 1, at mængderne for de enkelte poster i tilbudslisten skal kunne variere +/-100 pct. Er der behov for en større variationsprocent, skal dette angives for den enkelte post. Typisk ved at angive at mængden er enten skønnet eller fiktiv (se også Bilag 1 nedenfor).

NB: I nogle TAG'er kan man læse at mængden skal kunne variere uendeligt eller ubegrænset. Der er dog en retspraksis for at dette ikke accepteres og at uendeligt i denne sammenhæng er begrænset til 300 %. Så ønsker du størst mulig variationsprocent, skal du således skrive -100/ +300 %.

5. Gode vaner for TAG-skrivning

5.1 TAG'en skal skrives så kort og præcis som mulig

En TAG-tekst skal tilføre ny viden, ikke skabe "støj". Med "støj" menes overflødig tekst, som afleder opmærksomheden fra de væsentlige informationer.

Det betyder, at der ikke nødvendigvis skal være en TAG-tekst til hver eneste underpost. Kun hvis der er noget entreprenøren skal vide om specielt denne underpost med hensyn til (1) hvad den enhedspris han tilbyder, skal indeholde, (2) om der er særlige forhold vedrørende opgørelsen af afregningsmængden eller (3) noget specielt om variationsprocenten, skal du skrive noget. Ellers intet.

Udgangspunktet er derfor, at der IKKE skal skrives noget som helst om den enkelte underpost. I praksis vil dette sige at man:

a. først tjekker hvad der står i TAG Generelt
b. dernæst tjekker hvad der står i en eventuel fagspecifik TAG på hovedpost-niveau
c. endelig tjekker om der på post-niveau er nogle generelle TAG-bestemmelser for de efterfølgende underposter.

Er dette i fællesskab ikke dækkende, så skriv hvad der gælder, men gør det så kort og præcist som muligt.

Et eksempel på overflødig tekst:

TBL-teksten for posten så således ud:

TAG-teksten lød således:

1.2.101 Trafikværn som MiniGuard, at levere, opstille og fjerne

Enhedsprisen skal omfatte samtlige ydelser i forbindelse med levering, opstilling og fjernelse.

At enhedspriserne skal indeholde samtlige ydelser til det pågældende arbejde, står i TAG Generelt og skal derfor IKKE gentages under den enkelte underpost. Intet i TAG-teksten bibringer ny viden i forhold til TBL-teksten - men skaber derimod "støj". Hele teksten skal derfor udgå.

I eksemplet nedenfor burde kun stå, at enhedsprisen skal omfatte bortskaffelse af fundamenter. At enhedsprisen skal omfatte stolper og afstandsholdere er åbenlyst, da stolper og afstandsholdere er en integreret del af selve autoværnet. At enhedsprisen skal indeholde deponeringsafgifter, stod i TAG'en på postniveau:

2.13.61 Autoværn at optage og bortskaffe
Enhedsprisen skal dække alle udgifter ved optagning og bortskaffelse af ikke-genanvendelige autoværnslængder inkl. stolper, afstandsholdere og fundamenter. Enhedsprisen skal yderligere indeholde deponeringsafgifter.

5.2 Poster i TAG'en skal hedde nøjagtig det samme som i TBL'en

Tjek, at teksten i TBL og TAG er identisk. Eneste undtagelse er, hvis TBL-teksten er meget lang. Så kan du forkorte den, men gør det på en sådan måde, så man ikke er i tvivl.

Samme med postnummeret. Det skal selvsagt være det samme i TBL og TAG. Men det ses alligevel at det ikke altid er tilfældet.

5.3 Er de generelle afsnit ikke dækkende, så skriv ikke FOR detaljeret

Eksemplet nedenfor, er som alle de øvrige eksempler, hentet fra den virkelige verden.

Nedenfor har man yderst detaljeret beskrevet, hvad enhedsprisen skal omfatte, opdelt helt nøjagtigt i både fremstilling, levering og montage. Men som det fremgår, skal prisen ikke omfatte *fremstilling* af stålvinkelbeslag. Men det er vel næppe det, der menes?

7.60.12 Specialfremstillede dækpladeelementer ved brosøjler
Enhedsprisen omfatter alle ydelser til opmåling på stedet, fremstilling, levering og montage af specialfremstillede dækpladeelementer, inkl. neoprenklodser i hjørnerne samt levering og montage af stålvinkelbeslag med iborede klæbeankre på brosøjlerne

Det er således farligt at detaljere ydelsen ud over det nødvendige, da entreprenøren – specielt når han læser på tværs i TAG'en – kan blive i tvivl om, hvad posterne skal indeholde.

Forslag til alternativ tekst:

7.60.12 Specialfremstillede dækpladeelementer ved brosøjler
Enhedsprisen skal omfatte opmåling på stedet samt levering og montering af dækpladeelementer og stålvinkelbeslag med iborede klæbeankre på brosøjlerne.

Ordet "fremstilling" er taget ud – entreprenøren kan jo ikke levere noget uden at det er fremstillet. Så der skelnes kun mellem hhv levering og montering. Neoprenklodser i hjørnerne jf. SAB / tegninger medtages ikke i TAG-teksten, da de er en nødvendig biydelse og som sådan er dækket af TAG Generelt.

Bemærk en anden mindre ændring: I stedet for at skrive "Enhedsprisen omfatter…" / "Den faste sum omfatter…", så skriv "Enhedsprisen skal omfatte…" / "Den faste sum skal omfatte". Det første er noget entreprenøren vil skrive, hvis han giver et tilbud. Det sidste er sådan bygherren skriver det, når han oplyser entreprenøren om, hvad den post, han skal give tilbud på, skal indeholde.

5.4 I TAG skal kun skrives TAG-stof og ikke fx SAB-stof
I TAG'en skal der kun skrives om tilbuds- og afregningsgrundlaget og intet vedrørende beskrivelse af selve arbejderne.

Eksempler på, hvad der ikke skal medtages i en TAG:

9-15.1.1020 Fjernelse af bevoksning på og i skærmen
Fjernelse af bevoksning i form af planter inkl. rodnet, der vokser på og i skærmen på begge sider langs hele strækningen. Ved skærmens top kan dette betyde at zinkinddækningen partielt må demonteres og genetableres

Det første afsnit er overflødigt. Det sidste skulle være beskrevet i SAB'en. Så hele teksten kan udgå.

Et andet eksempel på, hvad der ikke skal medtages i en TAG:

8.3.67.1010 Ø450/380 mm plastbrønd (NSF) med 310 x 310 mm rist (NSF)
Enhedsprisen omfatter alle ydelser til levering og etablering af nedløbsbrønde med tilslutninger i varierende dimensioner. Såfremt størrelsen på tilslutningerne medfører, at brøndene skal præfabrikeres med tilslutninger på fabrik, skal udgifterne hertil være indeholdt i enhedsprisen.

Nedløbsbrønde etableres som angivet på typetegningen.

Brøndene skal være justerbare af hensyn til belægning, der udlægges i flere tempi.

De to sidste afsnit skulle være beskrevet i SAB'en.

5.5 Identiske TAG-tekster for relaterede poster, skal slås sammen i én beskrivelse

Hvis de samme bestemmelser gælder for flere underposter, så slå TAG-teksten sammen.
Eksemplet herunder, viser hvorledes man IKKE skal gøre:

7.50.21 Kabelrørsgrav, 0,60 m jorddækning, max. 0,30 m bred, fri strækning (op til 2 stk. kabelrør)
Enhedsprisen omfatter alle ydelser til etablering af kabelrørsgrave inden for entreprisens grænser. Der skelnes ikke mellem selvstændige kabelrørsgrave og rørgrave fælles med afvandingsledninger. Kabelrørsgrave udføres i den angivne bredde, inkl. opgravning og afretningslag, omkringfyldning, tilfyldning, komprimering, efterregulering af terræn samt transport og indbygning af overskudsjord indenfor entreprisen.

7.50.22 Kabelrørsgrav, 0,60 m jorddækning, max. 0,60 m bred, fri strækning (op til 5 stk. kabelrør)
Enhedsprisen omfatter alle ydelser til etablering af kabelrørsgrave inden for entreprisens grænser. Der skelnes ikke mellem selvstændige kabelrørsgrave og rørgrave fælles med afvandingsledninger. Kabelrørsgrave udføres i den angivne bredde, inkl. opgravning og afretningslag, omkringfyldning, tilfyldning, komprimering, efterregulering af terræn samt transport og indbygning af overskudsjord indenfor entreprisen.

7.50.23 Kabelrørsgrav, 0,60 m jorddækning, max. 0,30 m bred, i skråning (op til 2 stk. kabelrør)
Enhedsprisen omfatter alle ydelser til etablering af kabelrørsgrave inden for entreprisens grænser. Der skelnes ikke mellem selvstændige kabelrørsgrave og rørgrave fælles med afvandingsledninger. Kabelrørsgrave udføres i den angivne bredde, inkl. opgravning og afretningslag, omkringfyldning, tilfyldning, komprimering, efterregulering af terræn samt transport og indbygning af overskudsjord indenfor entreprisen.

Som teksten er opstillet, forsøger man uvilkårligt at finde ud af, hvori forskellen består - men efter at have brugt unødig tid på det, finder man ud af, at de tre afsnit er identiske. Igen: det skaber støj da den overflødige tekst er med til at aflede opmærksomheden fra nødvendige informationer.

Eksempel på, hvordan det i stedet kan gøres. Samme poster som ovenfor, men nu med omskrevet "overskrift":

7.50.21 - -23 Kabelrørsgrav, 0,60 m jorddækning mv.
Enhedsprisen skal omfatte alle ydelser til etablering af kabelrørsgrave inden for entreprisens grænser. Der skelnes ikke mellem selvstændige kabelrørsgrave og rørgrave fælles med afvandingsledninger. Kabelrørsgrave udføres i den angivne bredde, inkl. opgravning og afretningslag, omkringfyldning, tilfyldning, komprimering, efterregulering af terræn samt transport og indbygning af overskudsjord indenfor entreprisen.

Her forbryder man sig mod retningslinjerne i afsnit 5.2 ovenfor, om at beskrivelsen af underposten i TBL og TAG skal være identiske - men det er så prisen for at slå dem sammen. I stedet må man fx beskrive underposterne så langt de er identiske, og så tilføje "mv." Det er så blot vigtigt, at de underpost numre, der refereres til, er korrekte.

5.6 Hvis du bruger et paradigme

Selvom Webtilbuds paradigme altid skal anvendes, skal du alligevel forholde dig til hvert enkelt punkt og vurdere om det skal slettes (er posten i TBL slettet, skal der jo heller ikke være nogen TAG-tekst), eller om der er noget der skal ændres eller tilføjes i forhold til det konkrete projekt.

Er der tilføjet nye poster i tilbudslisten, er det selvsagt vigtigt at du tjekker om posten kræver en selvstændig TAG-tekst eller om den er dækket ind af selve TBL-teksten + de generelle afsnit i TAG'en.

6. Tillægspriser

Tillægspriser er jo i sagens natur tillæg til andre priser. Selv om det ofte er indlysende, så gør det til en vane at skrive, hvilke - eller hvilken underpost tillægsprisen er tillæg til.
I eksemplet herunder, er der dog ikke tale om en tillægspris, men derimod en reguleringspris for asfaltmængder ud over de specificerede.
Men problematikken er den samme: for at imødegå misforståelser, så skriv konkret, hvilken underpost, reguleringsprisen skal dække.
I eksemplet nedenfor mente entreprenøren, at hvis han fx for underpost 06.27.38 udlagde ekstra 5 kg/m2 ABB med modificeret bitumen, så skulle han have afregnes med ekstra 5 kg/m2 for BÅDE underpost 06.27.96 OG underpost 06.27.99:

Havde der fx stået at underpost 06.27.96 var en reguleringspris i forhold til underpost 06.27.29, hvor der blev udlagt ABB uden modificeret bitumen og at underpost 06.27.99 var en reguleringspris i forhold til underpost 06.27.38, hvor der blev udlagt ABB med modificeret bitumen, så havde det været HELT klart.

7. Variationsprocenter

Variationsprocenter kan der være **rigtig** mange penge i - så også her gælder det om at være skarp.

Entreprenøren kan i tilbudsfasen "spille" på om mængderne, der reelt viser sig at skulle udføres, bliver større eller mindre i forhold til tilbudslistens mængder. Det svarer lidt til at købe aktier i håb om at kursen går op.

Der kan være penge i variationsprocenter af to årsager: dels hvis mængderne varierer meget **indenfor** de fastsatte variationsgrænser, dels hvis mængderne varierer meget **udenfor** de fastsatte variationsgrænser.

- hvis mængderne varierer meget, men **indenfor** de fastsatte variationsgrænser, vil alle mængder blive afregnet til de enhedspriser, der er angivet i tilbudslisten.

- hvis mængderne derimod varierer så meget, at de overstiger de fastsatte variationsgrænser, vil den del af mængderne, der ligger **udenfor** variationsgrænserne, være til forhandling.

7.1 Indenfor de fastsatte variationsgrænser

Af AB 18, § 24, stk. 1 fremgår det, at variationsprocenten, medmindre andet er aftalt - er +/-100 %. Hvis bygherren ønsker at nogle underposter skal kunne variere mere uden at enhedsprisen derved ændres, skal det i TAG'en angives, hvilke underposter der skal kunne variere hvor meget. Som tidligere nævnt, så vær opmærksom på, at det dog kun kan være op til +300 %. Derfor er det vigtigt at mængderne i TBL er sat tilstrækkeligt højt.

Vær dog opmærksom på, at enhedsprisen ikke kun binder entreprenøren, men også bygherren. Så har entreprenøren "læst" at en mængde med meget stor sandsynlighed vil stige, kan han sætte en meget høj enhedspris. Så vil han være sikker på at få den høje pris op til mængden + 100% = 200 % (hvis variationsprocenten er +100 % i henhold til AB 18) eller mængden + 300% = 400 % (hvis variationsprocenten er +300 % i henhold til TAG).

Omvendt: hvis der i TBL er sat en meget høj mængde for en underpost og entreprenøren "læser" at denne mængde reelt vil blive meget mindre, kan han sætte en meget lav pris her. Til gengæld kan han så sætte en højere pris på de underposter, hvor han vurderer at mængderne vil stige. Hans tilbudssum vil være den samme, men priserne vil være fordelt på en sådan måde, at han - hvis han vurdering viser sig at være korrekt - vil tjene flere penge.

7.2 Udenfor de fastsatte variationsgrænser

Hvis, den enhedspris entreprenøren har tilbudt har været meget lav, kan entreprenøren kræve at få enhedsprisen genforhandlet med henblik på at opnå en højere enhedspris. Omvendt kan bygherren kræve forhandling om en reduktion af enhedsprisen, hvis den har været meget høj.

Årsagen er bestemmelserne i AB 18, § 24 Merbetaling og besparelse, stk. 2 - 5:

"Stk. 2. *Ved enhedsprissat merarbejde, som overstiger variationsgrænserne i stk. 1, sker regulering også efter enhedspris, medmindre det godtgøres, at forudsætningerne for enhedsprisen ikke er til stede.*

Stk. 3. *Bortset fra tilfælde, hvor der efter stk. 1 og 2 sker regulering efter enhedspris, udføres ændringsarbejde som regningsarbejde, medmindre der træffes anden aftale efter § 25, stk. 4.*

Stk. 4. *Ved udførelse af et ændringsarbejde i regning skal regningen opgøres med nærmere specifikation af arbejdstimer, materialer og materiel.*

Stk. 5. *Ved formindskelse af arbejdets omfang skal entreprenøren godskrive bygherren de udgifter, som spares eller burde have været sparet, dog højst det beløb, arbejdet er opgjort til i entrepriseaftalen. Vedrører formindskelsen et arbejde, der gælder enhedspris for, jf. stk. 1, skal dette kun ske i det omfang, mindrearbejdet medfører, at entreprisesummen formindskes med mere end 10 %."*

Udgangspunktet er således, at hvis variationsprocenten overskrides, udføres den resterende del af arbejdet som regningsarbejde - medmindre man kan finde ud af at aftale andet.

Da regningsarbejder kan være temmelig omkostningstunge for entreprenøren at dokumentere og for bygherren at tjekke, vil det ofte være en fordel at forhandle sig frem til en ny enhedspris (og aftale op til hvilken mængde, den skal gælde).

Bilag 1 Forslag til TAG Generelt, hvis man ikke er Vejdirektoratet

Nedenfor finder du et forslag til, hvordan TAG Generelt kan være formuleret. Men gennemgå selv + tilpas om nødvendigt til dit projekt.

0 Generelt

0.1 Formål

Formålet med Tilbuds- og afregningsgrundlaget (TAG) er at redegøre for omfanget af de ydelser som enhedspriserne og de faste summer i tilbudslisten (TBL) skal indeholde og definere hvorledes afregningsmængderne opgøres. Desuden angives eventuelle ændringer til bestemmelserne i AB 18 om variationsprocenter.

0.2 Struktur

TAG'en refererer til tilbudslistens nummerering efter hovedpost (HP), post (PO) og underpost (UP), i det følgende blot kaldet poster.
I afsnit 0.3 nedenfor er angivet fælles bestemmelser. Desuden kan der på både hoved-post og postniveau være angivet generelle bestemmelser for de enkelte hovedposter og poster.
For underposter, hvor der gælder særlige bestemmelser, er disse angivet.

0.3 Fælles bestemmelser

Priserne under de enkelte poster skal omfatte samtlige ydelser til det pågældende arbejde, herunder:

- de i AAB og SAB foreskrevne arbejder, prøver, kontrolmålinger, dokumentationer, beregninger mv.
- spild samt eventuelle mermængder ud over de teoretiske mængder
- alle de for entreprisens gennemførelse nødvendige biydelser, herunder interims-foranstaltninger, gener ved krydsning af forsynings-, kommunikations- og afløbs-ledninger mv.
- tillæg for udførelse udenfor normal arbejdstid
- årstidsbestemte vinterforanstaltninger

I tilbudslisten er tilstræbt en forenklet ydelsesspecifikation. Det indebærer, at alle omfattede ydelser, ikke udførligt fremgår af tilbudslisten. Entreprenøren skal derfor indregne alle arbejder og ydelser som det fremgår af kontraktens dokumenter i enhedspriserne og de faste summer.

0.4 Afregningsmængder

Alle mængder afregnes - medmindre andet er angivet under den enkelte post/underpost - som teoretiske, geometriske mængder (fast mål afgravet for råjord, hhv. fast mål indbygget for bundsand og stabilgrus - uden spild eller overlap) i henhold til AAB, SAB og tegninger mv.
Medmindre andet er angivet, gælder det, at afregningsmængden opmåles og dokumenteres i forbindelse med arbejdets udførelse. Hvis dokumentationsgrundlaget for fastsættelse af afregningsmængden fjernes under udførelsen af arbejdet - som fx ved opbrydningsarbejder - skal mængden fastsættes af såvel entreprenør som bygherre, før arbejdet igangsættes. I modsat fald fastsætter bygherren alene grundlaget. Tilsvarende gælder for arbejder, der tildækkes og ikke er synlige i det færdige anlæg.
Foruden normalsituationen, er der nedenfor beskrevet følgende typer af mængder: skønnede (S), fiktive (F) eller låste (L).

0.5 Variationsprocenter

Hvorvidt en mængde er "normal", skønnet, fiktiv eller låst, er angivet i TAG under den enkelte post og/eller angivet med henholdsvis et N, S, F eller L i TBL i en separat kolonne under "Enhed" 2)

0.5.1 Normalsituationen

Mængderne skal - medmindre andet er angivet - kunne variere som beskrevet i AB 18 §24. Ved variation på -100 % skal PO eller UP kunne udgå mod fuld reduktion.

0.5.2 Skønnede mængder

For ydelser, hvor mængden ikke på forhånd har kunnet fastsættes nøjagtigt, er mængden skønnet.

0.5.3 Fiktive mængder

For ydelser, der ikke forekommer i det udbudte projekt, men erfaringsmæssigt kan blive aktuelle under udførelsen, er mængden fiktiv.

0.5.4 Låste mængder 1)

For ydelser, hvor mængden på forhånd har kunnet fastsættes nøjagtigt i henhold til fx tegninger, SAB og AAB er mængden låst.

For låste mængder gælder det, at afregningsmængderne er lig med mængderne angivet i TBL´en. Entreprenøren skal senest 4 uger efter acceptdato skriftligt gøre indsigelse, hvis entreprenøren mener at kunne dokumentere, at der er fejl i beregningen af TBL´ens låste mængder i forhold til det øvrige udbudsmateriale, herunder tegninger.

Efter denne tidsfrist kan mængderne kun ændres, hvis bygherren kræver projektændringer. I så fald skal mængden kunne variere som angivet i AB 18 § 24 og SB § 24.

Note 1) Hvis du bruger låste mængder, bør du i fx SB'en angive hvorledes en uenighed om beregning af de låste mængder håndteres. Det kan fx være ved Syn & skøn.

Note 2) I stedet for at angive i TAG'en om en post er "normal", skønnet, fiktiv eller låst, kan du indføre en ekstra kolonne i TBL til højre for Enhed, og her angive henholdsvis et N. S, F eller L: